

Азбука Острозька 1578 р. (див. - Буквар Острозький (Азбука) 1578 р.)

Акт поділу володінь **кн. В.-К.К.Острозького між** **його синами Янушем і** **Олександром 1603 р.**

- один із найважливіших документів історії Острога періоду діяльності ОА. Ще за життя її фундатора *В.-К.К. кн. Острозького* (1526-1608) між його нащадками - синами *Янушем* (1554-1620) і *Олександром* (1571-1603) - відбувся поділ усього батьківського нерухомого майна - земельних володінь князів Острозьких. Цей документ був занесений до гродської книги міста Нового Корчина біля Сандомира (Польща) 20 берез. 1603, а сам опис володінь розпочався 10 берез. того ж року і тривав до 17 числа. Збереглося ряд копій цього опису в архівах України, Польщі, Росії. В акті зафіксована тогочасна топографія Острога, яка формувалася ще у минулому столітті. Засвідчується розташування вулиць і будівель, оборонних, культових, замкових, публічних і приватних (міщанських і шляхетських) споруд, імена власників будинків, професії мешканців міста, їх повинності і обов'язки, розмір податей міського населення. Перераховані села і фільварки великої території не тільки цього, але й сусідніх регіонів. Вказано місце розміщення ОА - на території так званого "Пригородка" - біля Замкової гори в напрямку до міста (з північної сторони). Тут знаходились "друкарня і школа" (тобто ОА), які перебували у спільній юрисдикції обох молодих князів, синів *В.-К.К. кн. Острозького*. У цьому ж описі значаться імена трьох острозьких друкарів і місця їх проживання: "Федор

Друкар" мешкав на "Заріччі і Залужжі за монастирем і ятками", "Іван Друкар" проживав на Зарванській вулиці, а "Тишко Друкар" - на "Заваллі" (тобто за міським валом). Згаданий в описі мешканців Гнат Наливайко. Кілька разів трапляється прізвище *Лятош*: у другій частині міста в "Пригородку", записано: двір, "де Лятош мешкає", а в першій частині міста після опису "Завалля" зазначені селяни ("хлопи") різних власників, з них "хлопи панські, що Лятош держить", їх перераховано 10 імен, а після жителів Бельмажа (сучасна околиця Острога) значиться: "хлопи, которіє Лятос держит на Холюсе" (у польській транскрипції ця місцевість названа "Хорноща"). Там вказані 15 імен селян, назви двох пустих ділянок, млиночок, солодовня і бровар. Вперше в науковій літературі фрагменти тексту цього акта подав *Я.Перлштейн*.

Дж.: ЦДІА України. Київ.- Ф. 223. Колекція серія "Б".- Од. зб. 332; РДІА (Санкт-Петербург).- Ф. 823.- Оп. І.- Канцелярія митрополитів греко-уніатських церков.- Од. зб. 262.; ЛНБ ім. В.Стефаніка НАН України.- Ф. Радзівильських.- № 181 - VI, Ч. 4; Краківський воєводський архів. Секція І (на Вавелі). Архів Сангушко (AS).- Од. зб. 63.

Літ.: Кардашевич.- С. 43, 44, 96-100; Ковальський М.П. До історії Острозької друкарні (кінець XVI - поч. XVII ст.) // Тези доповідей Другої наук. конф. Криворізького загальнонаукового фак-ту (Дніпропетровського держунту).- Кривий Ріг, 1965.- С. 31-33; Ковальський Н. П. Акт 1603 г. раздела владений князей Острожских как исторический источник // Вопр отечественной историографии и источниковедения.- Днепрпетровск, 1975.- В. 2.- С. 113-137; Ковальський Н. П. Острог как политико-административный, экономический и политический центр XVI в. // ФЧ. 1981.- М., 1985.- С. 48-56; Ковальський М. П. Документальні письмові джерела з історії Острога // Матеріали І-ІІІ наук.- краєз. конф. "Острог на порозі 900-річчя" (1990-1992 рр.).- (Острог), 1992.- Ч. І.- С. 92-98; Мицько. Матеріали...- С. 28, 83, 84; Мицько. Острозька... Академія...- С. 75, 76, 91, 114; Перлштейн І.- С. 137-139; Перлштейн ІІ.- С. 35-40, 45-47; Тучемський М. Город Острог.- Почаев, 1913.- С. 12-16.